

**CLASSICAL GREEK
HIGHER LEVEL
PAPER 2**

Friday 21 May 2010 (morning)

2 hours

INSTRUCTIONS TO CANDIDATES

- Do not open this examination paper until instructed to do so.
- Answer four questions from two genres only.

Answer **four** questions from **two** genres **only**. These questions should be taken from the **two** genres you have studied.

Genre: Epic

Question 1. Homer *Iliad* 6.144–159

Τὸν δ' αὖθ' Ἴππολόχοιο προσηύδα φαίδιμος υἱός·
 145 “Τυδεΐδη μεγάθυμε, τίη γενεὴν ἐρεΐνεις;
 οἷη περ φύλλων γενεή, τοίη δὲ καὶ ἀνδρῶν.
 φύλλα τὰ μὲν ἴ' ἄνεμος χαμάδις χέει, ἄλλα δέ θ' ὕλη
 τηλεθώωσα φύει, ἕαρος δ' ἐπιγίγνεται ὄρη·
 ὡς ἀνδρῶν γενεὴ ἢ μὲν φύει ἢ δ' ἀπολήγει.
 150 εἰ δ' ἐθέλεις καὶ ταῦτα δαήμεναι, ὄφρ' εὖ εἰδῆς
 ἡμετέραν γενεήν, πολλοὶ δέ μιν ἄνδρες ἴσασιν·
 ἔστι πόλις Ἐφύρη μυχῷ Ἄργεος ἵπποβότοιο,
 ἔνθα δὲ Σίσυφος ἔσκεν, ὃ κέρδιστος γένετ' ἀνδρῶν,
 Σίσυφος Αἰολίδης· ὃ δ' ἄρα Γλαῦκον τέκεθ' υἱόν,
 155 αὐτὰρ Γλαῦκος ἔτικτεν ἀμύμονα Βελλεροφόντην·
 τῷ δὲ θεοὶ κάλλος τε καὶ ἡγορέην ἐρατεινῆν
 ὤπασαν· αὐτὰρ οἱ Προΐτος κακὰ μήσατο θυμῷ,
 ὅς ῥ' ἐκ δήμου ἔλασσεν, ἐπεὶ πολὺ φέρτερος ἦεν,
 Ἄργείων· Ζεὺς γάρ οἱ ὑπὸ σκήπτρῳ ἐδάμασσε...”

- (a) “Τυδεΐδη ... ἀπολήγει. (lines 145–149). Explain the rhetorical features used here and their relevance to the context. Are lines 150–151 consistent with lines 145–149? Why, in your opinion, does this episode occur here? [8 marks]
- (b) ἐπεὶ πολὺ φέρτερος ἦεν, (line 158). What conclusion do you draw about Proitos from these words? Is it consistent with what occurs after this passage? [2 marks]
- (c) What **two** facts about the gods are mentioned in this passage? [2 marks]

Genre: Epic

Question 2. Homer *Iliad* 6.486–502

“δαιμονίη, μή μοί τι λίην ἀκαχίζεο θυμῷ
 οὐ γάρ τίς μ' ὑπὲρ αἴσαν ἀνήρ Ἄϊδι προΐαψει·
 μοῖραν δ' οὐ τινά φημι πεφυγμένον ἔμμεναι ἀνδρῶν,
 οὐ κακόν, οὐδὲ μὲν ἐσθλόν, ἐπὴν τὰ πρῶτα γένηται.
 490 ἀλλ' εἰς οἶκον ἰοῦσα τὰ σ' αὐτῆς ἔργα κόμιζε,
 ἰστόν τ' ἠλακάτην τε, καὶ ἀμφιπόλοισι κέλευε
 ἔργον ἐποίχεσθαι· πόλεμος δ' ἀνδρεσσι μελήσει
 πᾶσιν, ἐμοὶ δὲ μάλιστα, τοὶ Ἴλίῳ ἐγγεγάασιν.”
 *Ὡς ἄρα φωνήσας κόρυθ' εἴλετο φαίδιμος Ἔκτωρ
 495 ἵππουριν· ἄλοχος δὲ φίλη οἰκόνδε βεβήκει
 ἐντροπαλιζομένη, θαλερὸν κατὰ δάκρυ χέουσα.
 αἶψα δ' ἔπειθ' ἔκανε δόμους εὖ ναιετάοντας
 Ἔκτορος ἀνδροφόνιοι, κιχήσατο δ' ἐνδοθι πολλὰς
 ἀμφιπόλους, τῆσιν δὲ γόον πάσησιν ἐνῶρσεν.
 500 αἱ μὲν ἔτι ζῶν γόον Ἔκτορα ῥ' ἐνὶ οἴκῳ·
 οὐ γάρ μιν ἔτ' ἔφαντο ὑπότροπον ἐκ πολέμοιο
 ἔξεσθαι, προφυγόντα μένος καὶ χεῖρας Ἀχαιῶν.

- (a) “δαιμονίη, ... γένηται. (lines 486–489). Who is speaking to whom? What is the purpose of the speech and how likely is it to succeed? [3 marks]
- (b) Scan lines 491–492 (ἰστόν τ' ... μελήσει). [2 marks]
- (c) *Ὡς ἄρα ... ἵππουριν' (lines 494–495). Explain the significance of this action in its context. [2 marks]
- (d) Translate οὐ γάρ μιν ... Ἀχαιῶν. (lines 501–502). [3 marks]

Genre: Historiography**Question 3. Thucydides 2.53.1–3**

Πρῶτόν τε ἦρξε καὶ ἐς τὰλλα τῇ πόλει ἐπὶ πλέον ἀνομίας
 τὸ νόσημα. ῥᾶον γὰρ ἐτόλμα τις ἂ πρότερον ἀπεκρύπτετο
 μὴ καθ' ἡδονὴν ποιεῖν, ἀγχίστροφον τὴν μεταβολὴν ὀρώντες
 τῶν τε εὐδαιμόνων καὶ αἰφνιδίως θνησκόντων καὶ τῶν οὐδὲν
 5 πρότερον κεκτημένων, εὐθύς δὲ τὰκείνων ἐχόντων. ὥστε
 ταχείας τὰς ἐπαυρέσεις καὶ πρὸς τὸ τερπνὸν ἡξίουσι ποιεῖσθαι,
 ἐφήμερα τὰ τε σώματα καὶ τὰ χρήματα ὁμοίως ἡγούμενοι.
 καὶ τὸ μὲν προσταλαιπωρεῖν τῷ δόξαντι καλῶ οὐδεὶς πρό-
 10 σεται· ὅτι δὲ ἤδη τε ἡδὺ πανταχόθεν τε ἐς αὐτὸ κερδαλέον,
 τοῦτο καὶ καλὸν καὶ χρήσιμον κατέστη.

- (a) ἂ πρότερον ἀπεκρύπτετο (line 2). What was previously hidden and why? [2 marks]
- (b) ὥστε ταχείας ... ἡγούμενοι. (lines 5–7). Explain what is happening here and the reason given for it. [3 marks]
- (c) τῷ δόξαντι καλῶ (line 8). What is this motive? Why is it no longer accepted? [2 marks]
- (d) Translate ὅτι δὲ ... κατέστη. (lines 10–11). [3 marks]

Genre: Historiography**Question 4. Thucydides 2.41.2–5**

καὶ
 15 ὥς οὐ λόγων ἐν τῷ παρόντι κόμπος τάδε μᾶλλον ἢ ἔργων
 ἐστὶν ἀλήθεια, αὐτὴ ἢ δύναμις τῆς πόλεως, ἣν ἀπὸ τῶνδε
 τῶν τρόπων ἐκτησάμεθα, σημαίνει. μόνη γὰρ τῶν νῦν
 ἀκοῆς κρείστων ἐς πείραν ἔρχεται, καὶ μόνη οὔτε τῷ πολε-
 μίῳ ἐπελθόντι ἀγανάκτησιν ἔχει ὑφ' οἷων κακοπαθεῖ οὔτε
 20 τῷ ὑπηκόῳ κατάμεμψιν ὥς οὐχ ὑπ' ἀξίων ἄρχεται. μετὰ
 μεγάλων δὲ σημείων καὶ οὐ δὴ τοι ἀμάρτυρόν γε τὴν δύναμιν
 παρασχόμενοι τοῖς τε νῦν καὶ τοῖς ἔπειτα θαυμασθησόμεθα,
 καὶ οὐδὲν προσδεόμενοι οὔτε Ὀμήρου ἐπαιέτου οὔτε ὅστις
 ἔπεσι μὲν τὸ αὐτίκα τέρψει, τῶν δ' ἔργων τὴν ὑπόνοιαν ἢ
 25 ἀλήθεια βλάψει, ἀλλὰ πᾶσαν μὲν θάλασσαν καὶ γῆν ἐσβατὸν
 τῇ ἡμετέρᾳ τόλμῃ καταναγκάσαντες γενέσθαι, πανταχοῦ δὲ
 μνημεῖα κακῶν τε κἀγαθῶν αἰδία ξυγκατοικίσαντες. περὶ
 τοιαύτης οὖν πόλεως οἶδε τε γενναίως δικαιούντες μὴ ἀφαι-
 ρεθῆναι αὐτὴν μαχόμενοι ἐτελεύτησαν, καὶ τῶν λειπομένων
 πάντα τινὰ εἰκὸς ἐθέλειν ὑπὲρ αὐτῆς κάμνειν.

- (a) καὶ ὥς οὐ λόγων ... σημαίνει. (lines 13–16). What accusation does Thucydides wish to answer here? Which single word summarizes the essence of his case? [2 marks]
- (b) καὶ οὐδὲν προσδεόμενοι ... βλάψει, (lines 22–24). Explain the relevance of Homer here. [2 marks]
- (c) Choose **four** examples of the rhetorical techniques from this passage which you have not used in your other answers and explain the construction and effect of each. [8 marks]

Genre: Tragedy**Question 5. Sophocles *Oedipus Tyrannus* 1073–1085**

1075	<p>ΧΟ. τί ποτε βέβηκεν, Οιδίπους, ὑπ' ἀγρίας ἄιξασα λύπης ἢ γυνή; δέδοιχ' ὅπως μὴ ἔκ τῆς σιωπῆς τῆσδ' ἀναρρήξει κακά.</p>
1080	<p>ΟΙ. ὅποια χρήζει ῥηγνύτω· τοῦμόν δ' ἐγώ, κεί σμικρόν ἐστι, σπέρμ' ἰδεῖν βουλήσομαι. αὕτη δ' ἴσως, φρονεῖ γὰρ ὡς γυνή μέγα, τὴν δυσγένειαν τὴν ἐμήν γ' αἰσχύνεται. ἐγὼ δ' ἐμαυτὸν παῖδα τῆς Τύχης νέμων τῆς εὐ διδούσης οὐκ ἀτιμασθήσομαι. τῆς γὰρ πέφυκα μητρός· οἱ δὲ συγγενεῖς μῆνές με μικρόν καὶ μέγαν διώρισαν. τοιόσδε δ' ἐκφύς οὐκ ἂν ἐξέλθοιμ' ἔτι ποτ' ἄλλος, ὥστε μὴ ἔκμαθεῖν τοῦμόν γένος.</p>

- (a) What has happened immediately before this passage, and why? [2 marks]
- (b) ὅποια χρήζει ... τοῦμόν γένος. (lines 1076–1085). Summarize any **two** points made by Oedipus in this speech and describe what they tell the audience about Oedipus' strengths and weaknesses. [3 marks]
- (c) Translate ἐγὼ δ' ἐμαυτὸν ... ἀτιμασθήσομαι. (lines 1080–1081). [3 marks]
- (d) Scan lines 1084–1085 (τοιόσδε ... γένος). [2 marks]

Genre: Tragedy**Question 6. Sophocles *Oedipus Tyrannus* 116–131**

- ΟΙ. οὐδ' ἄγγελός τις οὐδὲ συμπράκτωρ ὁδοῦ
κατεῖδ', ὅτου τις ἐκμαθὼν ἐχρήσατ' ἄν;
- ΚΡ. θνήσκουσι γάρ, πλὴν εἷς τις, ὃς φόβωι φυγῶν
ῶν εἶδε πλὴν ἓν οὐδὲν εἶχ' εἰδῶς φράσαι.
- 120 ΟΙ. τὸ ποῖον; ἓν γὰρ πόλλ' ἄν ἐξεύροι μαθεῖν,
ἀρχὴν βραχεῖαν εἰ λάβοιμεν ἐλπίδος.
- ΚΡ. ληιστὰς ἔφασκε συντυχόντας οὐ μιᾷ
ῥώμηι κτανεῖν νιν, ἀλλὰ σὺν πλήθει χερῶν.
- ΟΙ. πῶς οὖν ὁ ληιστής, εἴ τι μὴ ξὺν ἀργύρῳι
125 ἐπράσσειτ' ἐνθένδ', ἐς τόδ' ἄν τόλμης ἔβη;
- ΚΡ. δοκοῦντα ταῦτ' ἦν· Λαῖου δ' ὀλωλότος
οὐδεὶς ἀρωγὸς ἐν κακοῖς ἐγίγνετο.
- ΟΙ. κακὸν δὲ ποῖον ἐμποδῶν, τυραννίδος
οὔτω πεσοῦσης, εἶργε τοῦτ' ἐξειδέναι;
- 130 ΚΡ. ἡ ποικιλιδὸς Σφίγξ τὸ πρὸς ποσὶ σκοπεῖν
μεθέντας ἡμᾶς τὰφανῆ προσήγετο.

- (a) What is the problem that Oedipus wished to solve? How did he attempt to do so up to this point in the play? [2 marks]
- (b) Select from these lines **four** passages that reveal Oedipus' character and show how each does so. [8 marks]
- (c) ληιστὰς ... χερῶν. (lines 122–123). For the coherence of the plot it is essential that the sole survivor from the attack on Laius should have lied to Creon. What was the lie and why did the survivor make it up? [2 marks]

Genre: Comedy

Question 7. Aristophanes *Frogs* 21–37

ΔΙΟΝΤΣΟΣ

εἶτ' οὐχ ὕβρις ταῦτ' ἐστὶ καὶ πολλή τρυφή,
 ὅτ' ἐγὼ μὲν ὦν Διόνυσος, υἱὸς Σταμνίου,
 αὐτὸς βαδίζω καὶ πονῶ, τοῦτον δ' ὀχῶ,
 ἵνα μὴ ταλαιπωροῖτο μηδ' ἄχθος φέροι;

ΞΑΝΘΙΑΣ

οὐ γὰρ φέρω ἴγώ;

ΔΙΟΝΤΣΟΣ

25 πῶς φέρεις γὰρ ὅς γ' ὀχεῖ;

ΞΑΝΘΙΑΣ

φέρων γε ταυτί.

ΔΙΟΝΤΣΟΣ

τίνα τρόπον;

ΞΑΝΘΙΑΣ

βαρέως πάνυ.

ΔΙΟΝΤΣΟΣ

οὐκ οὐν τὸ βάρος τοῦθ' ὃ σὺ φέρεις οὔνος φέρει;

ΞΑΝΘΙΑΣ

οὐ δῆθ' ὃ γ' ἔχω ἴγώ καὶ φέρω, μὰ τὸν Δί' οὔ.

ΔΙΟΝΤΣΟΣ

πῶς γὰρ φέρεις, ὅς γ' αὐτὸς ὑφ' ἑτέρου φέρει;

ΞΑΝΘΙΑΣ

30 οὐκ οἶδ'. ὃ δ' ὦμος οὔτοσὶ πιέζεται.

ΔΙΟΝΤΣΟΣ

σὺ δ' οὐν ἐπειδὴ τὸν ὄνον οὐ φῆς σ' ὠφελεῖν,
 ἐν τῷ μέρει σὺ τὸν ὄνον ἀράμενος φέρε.

ΞΑΝΘΙΑΣ

οἴμοι κακοδαίμων· τί γὰρ ἐγὼ οὐκ ἐναυμάχουν;
 ἢ τᾶν σε κωκύειν ἂν ἐκέλευον μακρά.

ΔΙΟΝΤΣΟΣ

35 κατὰβα, πανούργε. καὶ γὰρ ἐγγὺς τῆς θύρας
 ἤδη βαδίζων εἰμὶ τῆσδ', οἱ πρῶτά με
 ἔδει τραπέσθαι. παιδίον, παῖ, ἡμί, παῖ.

- (a) Describe **three** things about the travel and carrying arrangements of Dionysus and Xanthias which contribute substantially to the humour of the opening scene. [3 marks]
- (b) εἶτ' οὐχ ... φέροι; (lines 21–24). Explain Dionysus' suggestion here. Why was the suggestion made? [2 marks]
- (c) υἱὸς Σταμνίου, (line 22). Instead of Σταμνίου, what would the audience expect to hear? Why is the word both appropriate and inappropriate? [3 marks]
- (d) οἴμοι ... μακρά. (lines 33–34). Explain Xanthias' argument. [2 marks]

Genre: Comedy

Question 8. Aristophanes *Frogs* 1467–1481

 ΠΛΟΤΤΩΝ
 κρίνους ἄν.
 ΔΙΟΝΤΣΟΣ
 αὕτη σφῶν κρίσις γενήσεται.
 αἰρήσομαι γὰρ ὄνπερ ἢ ψυχὴ θέλει.
 ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ
 1470 μεμνημένος νυν τῶν θεῶν οὓς ὤμοσας
 ἦ μὴν ἀπάξειν μ' οἴκαδ', αἰροῦ τοὺς φίλους.
 ΔΙΟΝΤΣΟΣ
 ἢ γλῶττ' ὀμώμοκ', Αἰσχύλον δ' αἰρήσομαι.
 ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ
 τί δέδρακας, ὦ μιαρῶτατ' ἀνθρώπων;
 ΔΙΟΝΤΣΟΣ
 ἔκρινα νικᾶν Αἰσχύλον. τὴ γὰρ οὐ; ἐγώ;
 ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ
 αἴσχιστον ἔργον προσβλέπεις μ' εἰργασμένος;
 ΔΙΟΝΤΣΟΣ
 1475 τί δ' αἰσχρόν, ἦν μὴ τοῖς θεωμένοις δοκῆ;
 ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ
 ὦ σχέτλιε, περιόψει με δὴ τεθνηκότα;
 ΔΙΟΝΤΣΟΣ
 τίς δ' οἶδεν εἰ τὸ ζῆν μέν ἐστι κατθανεῖν,
 τὸ πνεῖν δὲ δειπνεῖν, τὸ δὲ καθεύδειν κώδιον;
 ΠΛΟΤΤΩΝ
 χωρεῖτε τοῖνυν, ὦ Διόνυσ', εἴσω.
 ΔΙΟΝΤΣΟΣ
 τί δαί;
 ΠΛΟΤΤΩΝ
 ἵνα ξενίσω<μεν> σφω πρὶν ἀποπλεῖν.
 ΔΙΟΝΤΣΟΣ
 1480 νῆ τὸν Δί'. οὐ γὰρ ἄχθομαι τῷ πράγματι. εὖ λέγεις

- (a) μεμνημένος ... φίλους. (lines 1469–1470). For what **two** reasons is Euripides confident that he will be successful? [2 marks]
- (b) ἢ γλῶττ' ὀμώμοκ', (line 1471). How do these words relate to the answer to question (a)? [2 marks]
- (c) Choose **four** examples from the passage which are intended to provoke a humorous response, and explain how each succeeds. [8 marks]

Genre: Philosophy**Question 9. Plato *Crito* 46b1–c6**

ΣΩ. ὦ φίλε Κρίτων, ἡ προθυμία σου πολλοῦ ἀξία εἶ
 μετά τινος ὀρθότητος εἶη· εἰ δὲ μή, ὅσῳ μείζων τοσοῦτῳ
 χαλεπωτέρα. σκοπεῖσθαι οὖν χρὴ ἡμᾶς εἴτε ταῦτα πρακτέον
 εἴτε μή· ὡς ἐγὼ οὐ νῦν πρῶτον ἀλλὰ καὶ ἀεὶ τοιοῦτος οἷος
 5 τῶν ἐμῶν μηδενὶ ἄλλῳ πείθεσθαι ἢ τῷ λόγῳ ὃς ἂν μοι
 λογιζομένῳ βέλτιστος φαίνεται. τοὺς δὲ λόγους οὓς ἐν τῷ
 ἔμπροσθεν ἔλεγον οὐ δύναμαι νῦν ἐκβαλεῖν, ἐπειδὴ μοι
 ἦδε ἡ τύχη γέγονεν, ἀλλὰ σχεδὸν τι ὅμοιοι φαίνονται μοι,
 καὶ τοὺς αὐτοὺς πρεσβεύω καὶ τιμῶ οὔσπερ καὶ πρότερον·
 10 ὧν ἔὰν μὴ βελτίῳ ἔχωμεν λέγειν ἐν τῷ παρόντι, εὖ ἴσθι
 ὅτι οὐ μὴ σοι συγχωρήσω, οὐδ' ἂν πλείω τῶν νῦν παρόν-
 των ἢ τῶν πολλῶν δύναμις ὥσπερ παῖδας ἡμᾶς μορμο-
 λύττηται, δεσμοὺς καὶ θανάτους ἐπιπέμπουσα καὶ χρημάτων
 ἀφαιρέσεις.

- (a) ὦ φίλε Κρίτων, ... χαλεπωτέρα. (lines 1–3). What has Crito been recommending immediately before this passage? What **two** possible immediate reactions does Socrates consider? [3 marks]
- (b) ὃς ἂν μοι λογιζομένῳ βέλτιστος φαίνεται. (lines 5–6). What possible weakness do you detect in this argument? [2 marks]
- (c) τοὺς δὲ λόγους ... καὶ πρότερον· (lines 6–9). Is this a sound basis on which to construct an argument, or evidence of Socrates' stubborn nature? [3 marks]
- (d) δεσμοὺς ... θανάτους ... χρημάτων ἀφαιρέσεις. (lines 13–14). Comment on the order and grammatical form of these words. [2 marks]

Genre: Philosophy**Question 10. Plato *Crito* 48b11–d7**

Οὐκοῦν ἐκ τῶν ὁμολογουμένων τοῦτο σκεπτέον,
 πότερον δίκαιον ἐμὲ ἐνθένδε πειρᾶσθαι ἐξιέναι μὴ ἀφιέντων
 Ἀθηναίων ἢ οὐ δίκαιον· καὶ ἐὰν μὲν φαίνεται δίκαιον,
 πειρώμεθα, εἰ δὲ μή, ἐώμεν. ἄς δὲ σὺ λέγεις τὰς σκέψεις
 5 περὶ τε ἀναλώσεως χρημάτων καὶ δόξης καὶ παίδων τροφῆς,
 μὴ ὡς ἀληθῶς ταῦτα, ὧ Κρίτων, σκέμματα ἢ τῶν βραδίως
 ἀποκτεινόντων καὶ ἀναβιωσκομένων γ' ἂν, εἰ οἰοί τ' ἦσαν,
 οὐδενὶ ξὺν νῶ, τούτων τῶν πολλῶν. ἡμῖν δ', ἐπειδὴ ὁ λόγος
 οὕτως αἰρεῖ, μὴ οὐδὲν ἄλλο σκεπτέον ἢ ἢ ὅπερ νυνδὴ ἐλέγο-
 10 μεν, πότερον δίκαια πράξομεν καὶ χρήματα τελούντες τούτοις
 τοῖς ἐμὲ ἐνθένδε ἐξάξουσιν καὶ χάριτας, καὶ αὐτοὶ ἐξάγοντές
 τε καὶ ἐξαγόμενοι, ἢ τῇ ἀληθείᾳ ἀδικήσομεν πάντα ταῦτα
 ποιούντες· κὰν φαινώμεθα ἄδικα αὐτὰ ἐργαζόμενοι, μὴ οὐ
 δέη ὑπολογίζεσθαι οὐτ' εἰ ἀποθνήσκειν δεῖ παραμένοντας καὶ
 15 ἡσυχίαν ἄγοντας, οὔτε ἄλλο ὅτιοῦν πάσχειν πρὸ τοῦ ἀδικεῖν.
 ΚΡ. Καλῶς μὲν μοι δοκεῖς λέγειν, ὦ Σώκρατες, ὅρα δὲ
 τί δρῶμεν.

- (a) Translate *Οὐκοῦν ἐκ τῶν ... ἢ οὐ δίκαιον*· (lines 1–3). [2 marks]
- (b) Choose **four** points from Socrates' arguments for not choosing exile, and consider how persuasive each is. You should identify and discuss your examples with close reference to the Greek text. [8 marks]
- (c) *Καλῶς μὲν μοι δοκεῖς ... τί δρῶμεν*. (lines 16–17). Basing your answer on Crito's comment, how far do you think that Socrates has truly persuaded Crito? [2 marks]